

γὰρ ὅπου ἡ φύσις ἐλευθερία καὶ μεγαλόδω-
ρος, ἐκεῖ τὰ πολλὰ, νωθεύει καὶ ἀφρον-
τιστεῖ καὶ ὁ ἄρρωπος, καὶ ὑπτιάζει, τὸ
δὴ λεγόμενον.

Φυέται δὲ νῦν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τὰ τοῖς
παλαιοῖς ἀγνοούμενα· καὶ γὰρ καὶ ταῦτα
ἐκ τῆς Κολομβικῆς ἐς τὸν παλαιὸν μετῆ
νεγκται κόσμον· ὁ ταμπάκος, λέγω, ὁ ὀνο-
μασθεῖς οὕτως ἀπὸ τῆς νήσου ὅπου εὐρέ-
θη, ἢ ὅθεν πρῶτον ἐκομίσθη ἐς τὸν ἡμέ-
τερον κόσμον· τὰ γεώμηλα, ρίζαι οὔσαι,
ὥσπερ τὰ κοινῶς λεγόμενα κολοκάσια, φυ-
τοῦ τινος ἐκ τοῦ γένους τῶν στρύχνων ἢ
σολάνων τοῦ Λινναίου, ὥσπερ καὶ ἡ πα-
τλιζάνα ἢ μιντζάνα, καὶ ἡ ἐν φραγμοῖς καὶ
παρὰ ταῖς ὁδοῖς αὐτόματος φυομένη γλυ-
κοπικρὰ, ἢ πολὺ τοῖς ἰατροῖς χρήσιμος.
Λέγομεν δὲ, κοινῶς λεγόμενα· ἡ γὰρ κο-
λοκάσια τῶν βοτανικῶν ἑτέρα παρὰ ταύτην
ἐστὶ πόα, εἶδος δρακοντίου ἢ ἄρου. Αὐτὸν
ὀνομάζει τὸ φυτόν ὁ Θεόφραστος, τὴν δὲ
ἠδεϊαν ρίζαν τῇ προσφορᾷ, καὶ ὠμὴν καὶ
ἐψομένην καὶ ὀστρωμένην, κόρσιον. **Τὸ**

κοινῶς κολοκάσια ρίζα ἐστίν, ἐψομένη μόνον ἐδώδιμος, οὐκ ἀλευρώδης, πύας ἐπετείου, εἶδους τοῦ ἡλίου τοῦ Λιυναίου, τοῦ κοινῶς ἀνθηλίου. Οργυιαία, ὀρδοφυῆς, μονόκαυλος σχεδὸν ἢ πύα, ἀκρόκαυλον ἄνθος ἔχουσα μείον τοῦ τοῦ ἀνθηλίου, στρογγυλοπλακῶδες, περιστεφές τοῖς πετάλοις. Οἶδασι πάντες τοὺς ἡλίους τοὺς κοσμοῦντας τοὺς κήπους· ἐτι δὲ καὶ τὸ μάϊον. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ μαΐου ἐς Ἀρδέλιον καὶ πέραν τοῦ Ἰστρου ἱκανὴ ἐξαγωγή γίνεται, καὶ τὸ πολυτίμητον μέρος τοῦ λαοῦ, ἡ βᾶσις παντὸς ἔθνους, οἱ πατέρες καὶ τροφεῖς τῶν πόλεων, οἱ κακῶς καὶ ἀγνωμόνως ὑπὸ κακῶν καὶ ἀγνωμόνων περιφρονούμενοι, οἱ κάτοικοι τῶν ἀγρῶν, λέγω, τρέφονται, οὐ φυρῶντες καὶ ἀναμάσσοντες ἐν μάκτρα τὸ ἄλησμα, οὐδ' ἐῶντες ζύμη ζυμοῦσθαι τὸ μάγμα, οὐδὲ πλάσσοντες ἄρτους ἐν πλαδάνῳ ἐκ τοῦ ζυμώματος, οὐδὲ τὰ πλάσματα ὀπτᾶσθαι ἐν ἰπνῷ τιθέμενοι, οὐδ' ὅλως ἰπνοῦ χρείαν ἔχοντες· ἀλλ' ἐν ζέοντι ὕδατι ἐν ὑπερλαβεῖ κακκαβίῳ ἢ ἀπλῶς χαλκῶματι, ἀγκύλης

ὑπὲρ πυρός, ὡς τὰ πολλὰ, τῆ κορυφῇ τριῶν
στημόνων προσηρτημένης, ἐξηρτημένῳ καὶ
ἀπηωρημένῳ, τὸ ἄλευρον πάσσοντες, καὶ
τορύνῃ κυκῶντες, ἔχουσιν αὐτίκα ἐψημέ-
νην καὶ ἐδώδιμον μάζαν τὸ φύραμα, καὶ
τροφὴν αὐτοσχέδιον. Σιτοδείας πολλάκις
τῆ χώρα ἐπιγυνομένης, διὰ τοὺς ἐπικρα-
τοῦντας τὰ πολλὰ δέρους αὐχμοὺς ἢ πο-
λυομβρίας, καὶ ἔλλειψις κέγχρου, ἣ οἱ κά-
τοικοὶ τῶν ἀγρῶν, καδόλου, ἐτρέφοντο,
γυνομένης, καὶ πείνης ἐντεῦθεν οὐ σπά-
νιον πράγμα πρότερον οὔσης, Κωνσταν-
τῖνος ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ καὶ τὴν ῥου-
μουνίδα γλῶσσαν ἐς τὴν ἐκκλησίαν ἀντι-
τῆς ἰλλυρίδος ἐσαγαγὼν, τὸ σωτήριον μύ-
ριον ἐς τὴν χώραν ἐσηγάγετο, καὶ αἱ δυσε-
τηρία ἐντεῦθεν σπανιώτεραι τυγχάνουσι.

Τὸ δὲ μύριον, ὡς ὅπου πρῶτον ἐν τῇ
Κολομβικῇ εὐρέθῃ, ὠνομάζετο, πόα ἐστίν,
ἐνιαυσία, ὀργυαία, ἐμφερῆς τῷ ὑπερυψη-
λῷ καὶ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς τῆς Ευρώπης
φυομένῳ αὐτομάτως· καλάμῳ, ἐνιαυσία
πόα, καὶ ἐκ ῥίζης καδ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν

βλαστάνονται, γόνασι καὶ αὐτὸ, ὥσπερ καὶ οὗτος, διειλημμένον καὶ κεκρατυσμένον, καὶ ὁμοιόφυλλον πως· μονόοικον, ὥσπερ καὶ ἡ καρύα, κορυφὴν τὸ ἄρρην ἔχον ἄνδρος, εὖ μάλα διακεκριμένον. Τὰ δὲ δῆ-
λεα ἄνδρη ἐκ τῶν γονάτων ἐναλλάξ φυτόμενα, προσανέχουσι τῷ σομφῷ μὲν ἔσωθεν, κα-
λαμῶδει δὲ ἔξωθεν στελέχει ἡ καυλῷ, καὶ σπάσαι ὑπὸ τῶν βοτανικῶν κικλήσκονται. Ἔστι δὲ τὸ δῆλυ τοῦτο ἄνδρος φυλλοδήκη ἢ σπαδοδήκη, σομφὸν ἐν μέσῳ ἐμπερι-
κλείουσα κωνίσκον, ἐξ οὗ στιχηδὸν πλήθος μακρῶν ἰνῶν, οὓς πύππους ὀνομάζουσι, καδόλου δὲ οἱ βοτανικοὶ ἡλακᾶτην καλοῦ-
σι, φύονται, καὶ ἐκ τοῦ στομίου τῆς σπα-
δοδήκης ἐπὶ πολὺ προκύπτουσιν, ὥστε καὶ πόρρωθεν ὀρᾶσθαι καὶ παχεῖ βοστρύχῳ πως παραβάλλεσθαι. Τούτων δὲ τῶν ἰνῶν ἢ τῶν πύππων, ταύτης τῆς πολυῖνου ἢ πο-
λυπύππου ἡλακᾶτης, πασσομένης τῇ ἄνω-
θεν ἐκ τοῦ ἄρρηνος ἀκροφυοῦς ἄνδρους κα-
τιούση γονίμῳ κόνει, ἢ μᾶλλον ὀργώσης καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἐλκούσης τὴν κύνιν, (αὕτη

ἐστὶν ἢ τῶν φυτῶν ὀχρεία), ἐν τῇ φυῇ ἢ τῇ
φύτρῳ ἐκάστου πάππου, ὁ κόκκος ἢ τὸ ὠόν,
ἐξ οὗ τὸ νέον φυτόν διὰ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ
τῆς μητρὸς γῆς πρότερον ἐνώσεως προ-
κύψει, συλλαμβάνεται· καὶ τοσοῦτοι εἰσὶν
οἱ συλληφθέντες καὶ στιχηδὸν ἐμπεφυκότες
κατάπυκνοι καὶ κίτρινοι ἔξωθεν κόκκοι,
ὅσοι καὶ οἱ κονίπαστοι πάπποι τυγχάνου-
σι. Σκέπασον χάρτη ἢ ἄλλῳ τινὶ τὴν ἡλα-
κίτην, ἀπειργῶν οὕτω τὴν ἐκ τῆς κορυφῆς
τοῦ αὐτοῦ φυτοῦ ἢ τῶν πέριξ, κατιοῦσαν
ἢ ἐφελκομένην κόνιν, ἀπειργῶν οὕτω τὴν
ὀχρείαν, εἰ βούλει, ἀπειρῶνται σοι οὕτω καὶ
ἡ γαμικὴ ἐπίπασις καὶ ἡ σύλληψις καὶ ἡ
κύησις, καὶ ὄψει καρπὸν οὐδένα μετέπει-
τα, καὶ ἡσπαδοθήκη σοι ὑπηνέμιος.

Βαμβαξ δὲ, ὅς καὶ γοσσύπιον λέγεται,
ἡ βύσσος τῶν πάλαι, καὶ τὸ ἐριοφόρον δέν-
δρον τοῦ Θεοφράστου, οὗπερ ὁ καρπὸς,
ὡς μῆλον ἑαρινὸν ἐστὶ συμμεμυκὸς· ὅταν δὲ
ὠραῖον ᾖ, ἐκπετάσσεται φασὶ καὶ ἐξαι-
ρειν τὸ ἔριον, ἐξ οὗ τὰς συνδόνας ὑφαί-
νουσι· τὰς μὲν, εὐτελεῖς· τὰς δὲ, πολυ-

τελεστάτης. *Επὶ Πανσανία*, μόνον ἐν τῇ *Ηλυδι* ἐσπείρετο. *Βύσσον* ὀνομάζει τοῦτο ὁ *Πανσανίας*. *Βάμβαξ*, λέγω, καὶ *σῦκα* καὶ *ἐλάαι*, καὶ *ροιαὶ* καὶ *λάδυροι* καὶ *σῆσαμον*, καὶ *κάσπαρις* καὶ *ἐρέβινθοι*, καὶ *πιστάκια* καὶ *πιτυῖδες* καὶ *ἀμύγδαλα*, καὶ *ζίζυφα* διὰ τὸ δύσριγον αὐτῶν, *δερμοτέρου* θεύμενα *κλίματος*, προϊόντα μὲν εἰσι τῆς ἡμετέρας *Ελλάδος*, ἐξ ἧς ταῦτα κἀνταῦθα εἰσύγεται, οὐ μὴν δὲ καὶ τῆς *Ρουμουνίας* διὰ τὸ δυσχείμερον. *Συκαμνέαι* δὲ ἢ *μορέαι*, αἱ λεγόμεναι *λευκαὶ*, δύσριγον γὰρ τὸ μέλαν ἐστὶν εἶδος, ἔστιν ἰδεῖν ἐνταῦθα· ἀλλ' ἢ *βομβυκοτροφία* ἀμελεῖται ὅ,τι μὴ πάρεργον· πάντως διὰ τὸ τοὺς ἀνδρώπους πολλοῖς ἅμα ἐνασχολεῖσθαι οὐκ ἔνεστι.

Δένδρα.

Δένδρα δὲ ἐν τοῖς *δρυμοῖς* πολὺ πλείοσι πρότερον ἢ νῦν τυγχάνουσιν, ἐν γε τοῖς ἐξοίς καὶ *μεσημβρινοῖς* τῆς *Ρουμουνίας*, τὰ δι' οἰκοδομὴν ἀξιόλογα, *δρῦς* εἰσι καὶ

ὄξυαι καὶ μελῖαι, καὶ κανδαρίδες ἐκ τῶν μελιῶν συλλέγονται καὶ εἰς ἄλλοδασιγὴν πέμπονται, καὶ σφενδάμωνων πολλὰ εἶδη· σφενδαμνοὶ πλατανόφυλλοι, ζακχαροσφενδαμνοὶ καὶ οἱ λοιποὶ, πτελέαι, φίλυραι, ἐλάται, πίτυς ἄγριαι· τὺς γὰρ κωνοφόρους ἢ στροβιλοφόρους ἡμέρους οὐκ ἐπιτρέπει τὸ κλίμα ἐνταῦθα φύτεσθαι. Δρυμοὺς ὄλους ἐξ ἐλατῶν ἢ πιτύων οὐκ εἶδομεν ἐν Μολδόβη, ἀλλὰ μεμιγμένα ὄξυαις τὰ δένδρα· καὶ ἔδοξε ξένον ἡμῖν τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα μόνον αὐτὸ ἰδοῦσιν· οὐδὲ λάρικας που εἶδομεν ἐν Μολδόβη. Τὸ δένδρον τὸ ὑπὸ τῶν βοτανικῶν λάρικς ὀνομαζόμενον, γραμμόφυλλον τυγχάνει, καὶ ἔχει τὴν ἔκφυσιν τῶν φυλλίων ὥσπερ ὁ ἄσπαραγος, ἤγουν ἐκ μιᾶς ἀρχῆς πολλὰ ὁμοῦ ἐκφυόμενα φυλλία. Μελιρρόα, φθίνοντος ἔαρος, τὰ φυλλία τῆς λάρικος, ὥσπερ καὶ τὰ φύλλα τινῶν εἰδῶν τῆς μελίας, καὶ τὸ ρέον μέλι πῆσεται καὶ πρόσοψιν ἔχει λιβάνου, καὶ συλλέγεται καὶ πιπράσκεται καὶ δύναμιν ἔχει καθαρτικὴν. Τοῦτο ἐστὶ τὸ μάν-

να· φύονται ἔτι καὶ ἄρκευδοὶ καὶ αἰγείρων
καὶ ἰτεῶν πολλὰ εἶδη, καὶ αἱ σημύδαι, τὰ
κοινῶς λεγόμενα λευκόξυλα, λατινιστὶ
μπέτουλαι, τὰ τε παρὰ τοῖς ῥύαξιν ὁρώ-
μενα, καὶ τὰ λυπραῖς γαῖς χαίροντα, ἅφ'
ῶν καὶ πίσεως εἶδος ἐξάγεται· ἄλλ' ὅλους
δρυμοὺς τούτων, ὡς ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα
οὐκ εἶδομεν· ἔτι δὲ καὶ κραταιοὶ, εὐώνυ-
μοι, μέσπιλοι, ζυγίαι, κληῖδραι καὶ βιμ-
ποῦρνα, ὧν τὰ ῥαβδία ὡς καπνοσωλήνια
τοῖς καπνίζουσιν εὐχρηστα, καὶ ἐξαγωγί-
τις ἐκ τούτων ἐς τὰ μεσημβρινὰ ἀξιόλογος.
Καστανεῖαι ἄγριαι ἐν τῷ δυτικῷ τοῦ Ρου-
μουνικοῦ ἀγροῦ φύονται, καὶ ἐν τισιμέρε-
σι τῆς Μολδόβης, ὡς ἠκούσαμεν, ἀγριώ-
τεραι, καὶ τὰ κάστανα, αἱ καὶ βαλάνους
Διὸς τὸ πάλαι ὠνόμαζον, ἐκ τῶν μεσημ-
βρινῶν καὶ παραποντίων ἐνταῦθα κομίζε-
ται. Ἀγριαι μηλέαι καὶ κέρασοι, προῦναι,
ἀχράδες, ὅαι, πολλαί εἰσιν ἐν ταῖς ὕλαις,
καὶ ἀμπέλους ἀγρίας παρὰ τοὺς ἀμπελω-
νας εἶδομεν. Δρυμοὺς ὅλους καρυῶν εἶδο-
μεν, καὶ καρῶν ἐξαγωγή ἐς Ρουσίαν γί-

νεται. Δεπτοκαρύαι ἄγριαι μὲν πολλαὶ εἰσι, ἡμεραι δὲ ὀλίγαι, παρὰ μόνους τοῖς ἐν Μποτοσιὰν γραικοῖς, ὡς οἰόμεθα· ὄθεν καὶ τὰ λεπτοκάρυα, ἐκ ξένης, ἐκ τῶν παραποντίων ἐνταῦθα κομίζεται. Πλάτανοι δὲ ὁ στολισμὸς τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀγορῶν καὶ πηγῶν καὶ ἐτέρων τόπων· πλάτανοι αἱ τρυφήλοτέραν δέροντες τὴν ὑπὸ σφᾶς διατριβὴν τῶν σκιαζομένων καὶ μεσημβριζόντων παρεχόμεναι, διὰ τὸ ψύχος οὐ φύονται, οὐδ' ἐρεῖλαι, οὐδὲ μύρτοι, οὐδ' αἱ ῥηξίφλοιοι κόμαροι, οὐδ' αἱ λειόφλοιοι κόμαροι, αἱ ἀνδράχναι τοῦ Θεοφράστου, οὐδὲ πρινοὶ, οὐδὲ ἄριαι, οὐδ' ἐλαιόπρινοι.

Ἦν τοῦτο τὸ δένδρον ἐκάλουν οἱ ὑπὲρ τὴν Φρυγίαν γαλάται ἐν τῇ ἐπιχωρίῳ γλώσσῃ, ὡσπερ καὶ νῦν οἱ φρανσαῖοι, οὗπερ εἶδη μὲν οὐλακανδόφυλλα, ὄθεν καὶ ἐλαιόπρινος, εἶδη δὲ λειόφυλλα. Τούτου τὸν καρπὸν ὅμοιον ὄντα τῷ τοῦ στρύχνου (τινῶν εἰδῶν μόνων), ἡμαρτημένως οἶεται ὁ Πανσανίας εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον πρινοκόκκιον. Τοῦτο νόσος ἐστὶ διέτεσι βλα-

στοῖς τῆς πρίνου, δρυὸς εἶδος οὔσης, συνισταμένη ἐν συνεχέσι τε καὶ διεχέσι φλυκταίνοις τοῖς ῥαβδίοις, καὶ μεσταῖς ἐρυδρουῦ ὑγροῦ οἰονεῖ αἵματος, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ πλῆθος κνοφορουμένων ἐμβρῶν, κνημάτων ζωῦφίων ἐν ὑγρῷ νηχομένων καὶ τρεφομένων. Αὐταὶ αἱ νοσοφλύκταιναι τοῦ φυτοῦ, ἢ κόκκοι καὶ μήτραι πως καὶ φώλεοὶ τῶν ζωογονουμένων ζωδαρίων, πρὶν συντελεσθῆναι ταῦτα καὶ πτιλωθῆναι, συλλέγονται, καὶ ἐς νεκρωτικὴν ἀλέαν ἠλιάζονται· (ἄλλως γὰρ καὶ συλλεχθεῖσῶν οὕτως, ἀποπτήσονται τὰ ζωῦφια·) καὶ ἔπειτα τοῖς βαφεῦσι ἢ τοῖς ἐμπόροις πολλοῦ πιπράσκονται. Παῖς καὶ ἐγὼ ὦν ἔτι, συνελεξα τούτων ἅπαξ περιεργείας χάριν ὑπὸ τὸ Πήλιον, ὅπου ἢ τοῦ πρινοκοκκίου χρῆσις ἀγνοεῖται καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἐν Πελοποννήσῳ πολὺ συλλέγεται καὶ ἐξάγεται τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς παραθαλασσίαις τῆς ἀντικρῦ Ἀφρικῆς πόλεσιν.

Ουμενον, οὐδὲ φιλύκαι φύονται, οὐδὲ λωτοί· κελτίδα ὀνομάζει ὁ Λινναῖος τὸ

δένδρον· οὐδὲ κυπάρισσοι, οὐδὲ δάφναι,
 οὐδ' οἱ ὠραῖοι καὶ ἐν ἰατρικῇ πολυτίμητοι
 ἐλελίσφακοι, οὐδὲ τὰ ὠραῖα καὶ ῥαβδιό-
 φυλλα σπάρτα, τὰ τοῖς κωμήταις ἐς σπάρ-
 τας πολύχρηστα· οὐδὲ κερκίδα εἶδομεν,
 οὐδὲ κολυτέαν, οὐδ' ἐρυθρόδανον, οὐδὲ
 τὴν μείφυλλον καὶ λεπτόφυλλον μίλον, οὐδὲ
 τὸ ποικιλόκαυλον ὀργυιαῖον δρακόντιον,
 οὐδὲ τὴν γιγαντιαίαν πύαν καὶ μαρυθρό-
 φυλλον νάρθηκα. Ἀτὰρ οὐδὲ αἱ κωνοειδεῖς
 ἢ κυπαρισσοειδεῖς ὑψηλόταται αἴγειροι ἢ
 λεῦκαι, ἢ στολὴ τῶν λειμόνων καὶ κωμῶν
 τῆς Ἑλλάδος, ἃς στενάνους τις προσφνε-
 στατ' ἂν ὀνομάσειεν, ὄρῳνται ἐνταῦθα.
 Τοῦ παρελθόντος δέρου διελαύνοντες τὰς
 παρατυρίας κώμας ἐν Βασσαραβία εἶδο-
 μεν τρεῖς πού ἢ τέσσαρας τοιαύτας αἴγεί-
 ρους. Νῦν δὲ βιάζεσθαι τὴν φύσιν τῶν
 ἀνθρώπων ἀρξαμένων, ἔστιν ἰδεῖν πλατά-
 νους ἐν Βιέννη καὶ ἐν ἑτέραις πόλεσι τοῦ
 Δαυτζλάνδ, καὶ ἐν τοῖς βορείοις τῆς Φράν-
 σης, καὶ κοινὰ ἤδη τὰ πλατανομετόργια,
 καὶ τῶν ἑτεροδένδρων πολὺ τρυφηλότερα·

ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς σχῆμα καὶ μέγεθος,
καὶ τὸ ὑψίκομον καὶ πλατύκομον τῶν τῆς
Ἑλλάδος οὐχ ἔξουσι, καὶ τὸ ὄνομα αὐταῖς
ἀπροσφυῆς καὶ ἀνοίκειον· πλάτανος γὰρ
παρὰ τὸ ἐς ἄνω πλατύνεσθαι εἴρηται.
Τεκμαιρόμεθα δὲ ἐξ ὧν εἶδομεν ἐν Παρι-
σίοις καὶ ἐν Βισμπούργ, γηρασουσῶν ἤδη
καὶ τὸ τοῦ εἶδους σχῆμα καὶ μέγεθος μὴ
κεκτημένων, τρόπον δὲ τινα πυγμαίων
διαμενουσῶν. Ἐν δὲ Στρασμπούργ καὶ
ὄδον ἔξω τῆς πόλεως ἀμφίφυτον ἐπὶ πολὺ
πλατάνοις νέαις ἐωράκαμεν. Τῶν δὲ ὀρθο-
φυῶν καὶ μακροστελεχυστάτων αἰγείρων,
ὡς μικρὸν ἄνωτέρω κυπαρισσοειδεῖς ὠνό-
μάσαμεν, πολλὰς εἶδομεν ἐν τε τῷ Δαυτς-
λάνδ καὶ ἐν τῷ βορείῳ τῆς Φράνσης, σπο-
ράδην καὶ κατὰ ὄργους, καὶ ἦττον δύσρι-
γον τῆς πλατάνου τὸ δένδρον ἔοικε. Στίχοι
ἐκ τούτων περιζωννύασι τὴν Δειψίαν, τὸν
ὑπὸ σφᾶς περίπατον ἄβρον καὶ τρυφηλὸν
δέρους ποιουμένων· ἀλλὰ τοῦ ὕψους καὶ
τοῦ πάχους τῶν τῆς Ἑλλάδος μὴ ἐξικνου-
μένων. Βαλεριάναὶ αὐτοφυεῖς, ὧν εἶδος

τι φοῦ ὀνομάζει ὁ Διοσκορίδης, καὶ χα-
 μαιύλα, ἐκότεραι πόαι ἰατροῖς χρήσιμοι,
 πλῆθος ἰδεῖν ἐστὶν ἐν Μολδύβη. Ριζῶν δὲ
 βαλεριάνης καὶ ἐξαγωγή γίνεται. Κρότω-
 νας δὲ, πόας γιγαντιαίας, πλατυφύλλους,
 ἀμπελοφύλλους πως, καὶ μονοοίκους, ἰα-
 τρική καὶ τούτους χρησίμους, ἐντισι μόνον
 κήποις ἐωράκαμεν· ὥσπερ καὶ τὰ βραχυ-
 στελέχη καὶ ἀνδρομανοῦντα νέρια ἢ ῥοδο-
 δάφνας. Ἐστὶν ἰδεῖν καὶ ἀκακίας ἢ ῥομ-
 πινίας ἐν κήποις καὶ λειμῶσι καὶ ἐν ἀμπέ-
 λοις· καὶ πον καὶ ἐλαιάγνους, ὧν τὰ ἀνδρῆ
 κατ' ὑπερβολὴν εὖοσμα τυγχάνοντα, καὶ
 ἐνὸς μόνου δένδρου, κόμιον ὄλον ἰκανύ
 ἐστὶν ἠδείας μὲν, βαρείας δὲ καὶ ναρκω-
 τικῆς ὀσμῆς ἐμπιπλάναι. Ὑποκαστα-
 νεῶν δὲ ἢ ψευδοκαστανεῶν, εὐσκίων δέν-
 δρων, καὶ ἐς μετόργια ἀρίστων, ὧν ἡ πα-
 τρίς τὰ πέραν Ἀλυσος τυγχάνει, μόλις νῦν
 ἤρξαντο φροντίζειν, τὰ ψευδοκάστανα
 σπείροντες. Κοινοὶ νῦν οἱ δενδροπερίστα-
 τοὶ ἐκ τούτων ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Ευρώπης,
 ἐκ Βυζαντίου πρῶτον ἐς Βιέννην κομι-

σθέντων ψευδοκαστάνων, κἀντεῦθεν ἐς ἄλλας πόλεις καὶ ἐς Παρίσια. Κοινὴ ἡ ἀκτὴ βραχυστέλεχος καὶ ἀξιόλογον δένδρον ἐς ἰασιν, καὶ ἡ συγγενὴς αὐτῇ χαμαιακτὴ· καὶ κύπροι καὶ φιλλυσταί, ἐν κήποις, δάμνοι ἐκύτεροι βοτρυνανθεῖς, ὅ ἐστιν, ἀφ' ἐνὸς μεγάλου μίσχου πάμπολλοὶ ἄλλοι μικροὶ ἐκφυόμενοι καὶ ἀπαιωρούμενοι, ἔκαστοι, μονοπέταλα, σαλπιγγοειδῆ πως ἀνθήματα ἀνέχουσι, καὶ μετὰ τὴν πεταλοβολίαν, τὸν καρπὸν ὄντα ῥωγίσκοι μέλανες καὶ ἐμπύρηννοι. Ἡ τίσα ῥουμουμιστι, ἣν οὐκ εἶδομεν, ἐξ ἧς αἱ εὐμορφοὶ ῥᾶβδοι, φύεται ἐν ὄρεινοῖς τῆς Ρουμουβίας, καὶ ἔστιν ἡμίλος τοῦ Θεοφράστου ὡς οἰόμεθα. Ἴσως ἐκεῖ που ἐστὶν ἐν τοῖς ὄρεινοῖς καὶ ἡ τὰ πιεστὰ φύλλα ἔχουσα θυία. Ἡ Βασσαραβία εὐφορωτέρα Μολδύβης· ὁ γὰρ πυρὸς ἐν αὐτῇ εἰκοσαπλάσιόν που ἀποδίδωσι· καὶ πρόβατα καὶ βόες πλείους καὶ καλλίους πέραν τοῦ Προύτου. Πέραν Σιρέτου ἐν τῇ ἄνω Μολδύβῃ ὁ πυρὸς οὐ πλέον ἢ τριπλάσιον ἀποδίδωσι.

Ζῶα ἄγρια.

Ζῶα ἄγρια νέμονται τὴν χώραν, ἄρ-
κτοι τοῦ μεγάλου εἴδους σπάνια, τοῦ μι-
κροῦ κοινότερα, ὡς ὀρχεῖσθαι μαδούσας
περιάγοντες οἱ αἰγύπτιοι ἐν ταῖς πόλεσι
καὶ κωμοπόλεσιν, ἀργυρίου μικροῦ τέρ-
πεσθαι ποιοῦσι τοὺς δεωμένους· λύκοι
ποιμνίων λυμαντῆρες, ἔλαφοι, δορκάδες,
λαγῶν πλῆθος, ὧν καὶ δερμάτων ἐξαγωγή
ἐς τὸ Δαῦτζλάνδ γίνεται, ἀλώπεκες, σκί-
ουροι. Τὸ πάλαι δὲ καὶ πρόβατα ἄγρια
ἦσαν καὶ ἵπποι ἄγριοι. Βόνασοι τὸ πάλαι
μὲν πλείους ἦσαν, καὶ τὰ σημεῖα τῆς Μολ-
δόβης κεφαλὴ βονάσου ἐστὶ, νῦν δὲ σπά-
νιον τὸ ζῶον, ὥσπερ καὶ ἡ ἄλκη ἐν τῷ
Δαῦτζλάνδ. Ἐν ταῖς τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ἰστρου νήσοις καὶ λύκοι καὶ ἄρκτοι καὶ
ἐνιδρύδες καὶ ἕτερα θηρία νέμονται. Πτη-
νῶν δὲ τῶν περιπταμένων ἐν ὄρεσι καὶ
ὑπὲρ ἐλῶν, καὶ ῥάχεων καὶ κοιλάδων καὶ
νασιῶν καὶ πεδίων, εἰσὶν ὅσα γένη καὶ ἡμέ-
ρων, καὶ τινὰ τούτων ἔθνη ὀλόκληρα ὄρῶν-

ται ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἔλεσι· καὶ νησσῶν πλείω εἶδη ἄγρια ἥπερ ἡμερὰ, καὶ ἕτερα ἐτι γένη ἄγρια πλείω τῶν ἡμέρων.

Πρῶται ἐκείνων εἰσὶν αἱ ὠτίδες διὰ τὸ μέγεθος· εἰκοσαλιτραῖαι γὰρ καὶ ἐπέκεινα, πτηνὸν πανοὔργον καὶ δυσάλωτον, καὶ ἀπίδασον· ἀγέλαι τούτων ὄρῳνται οὐ μεγάλαι· περιστερῶν πλῆθος, περδίκων, ὧν πλῆθος ἀπίδανον μεγάλου χειμῶνος ἀλίσκεται· ὄρτυγες διαβατικὰ πτηνὰ τὸν αὐγουστον καὶ τὸν σεπτέμβριον, ὄρτυγομητραί· γεροῦνκαι, ἃς οἱ φρανσαῖοι γελινότας ὀνομάζουσιν· ταῦτα τὰ πτηνὰ ἐν τοῖς ὄρεινοῖς περιῖπτανται καὶ κεῖ βάλλονται· φαίται ἐν ταῖς ὕλαις, ἀγελαῖον πτηνὸν, σκολόπακες καὶ σκολοπάκια, περισπούδαστα τοῖς λίχνοις πτηνὰ· κόσσυφοι καὶ κίχλαι, ἀγέλαι μεγάλαι ψαρῶν κακῶν συντρυγητῶν ἀμπέλων· δρουκολάπται, κίσσαι, κόρακες, συκοφάγοι, ἀγέλαι στρουδίων, σπῖνοι, ἀετοὶ, γύπες, κύκνοι, ξένων πελαργῶν καὶ γεράνων ὡς ἐκτοπιστικῶν καὶ τούτων, ἀγέλαι· ἰέρακες καὶ τὸ

ὀνομαστὸν ἐς Δήραν εἶδος· κολοιῶν καὶ κορωνῶν ἀγέλαι, συγκατοίκων ἀνδρώποισ ἀεὶ ἐν ταῖς πόλεσι· πελικάνες πελώρια ράμφη ἔχοντες, καὶ τὰ λοιπά.

Ι χ θ υ ς.

Ιχθὺς χορηγεῖ ὁ παραρρέων Ιστρος, καὶ οἱ ἕτεροι ποταμοὶ καὶ αἱ ἰστρολίμναι, πλῆθος ἀπίθανον, ὥστε καὶ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἀπὸ τούτων τὸν βίον ποριζομένους. Ἀλίσκονται γοῦν ἐν τῷ Ιστρῷ πολλαὶ μοροῦναι, ἃς οἱ παλαιοὶ ἀντακαίους ὠνόμαζον, καὶ τὰ ταρίχη τούτων ὀνομαστά ἦσαν ἐν τοῖς παραμεσογείοις. Τούτων ἀλιεύονται τινὲς καὶ ἐν τῷ Τύρῳ, μέχρι τοῦ Ἐασκόβου κωμαγορᾶς ἐν τῷ ὑπονομῷ τῆς Σορόκης· ἀλιεύονται δ' ἔτι πολλαὶ τούτων ἐν ταῖς ἐν ἀριστερᾷ τοῦ βορειοτάτου στόματος τοῦ Ιστροῦ ποτολίμναις. Ἔστιν ὁ ἰχθὺς οὗτος ὁμέγιστος τῶν ἐν τῷ Ιστρῷ ἀλιευσόμενων ἰχθύων· χιλιαλιτραῖοι γὰρ καὶ ἐπέκεινα οἱ μείζους εἰσὶ· καὶ δι' ἠδύτητα περισπούδαστος. Ἀλιεύονται δὲ καὶ